

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	
ÇİZELGELER DİZİNİ	III
ŞEKİLLER DİZİNİ	V
GRAFİK DİZİNİ	VI
KISALTMALAR	VII
1. GİRİŞ	1
1.1. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ	1
1.2. ÇALIŞMANIN AMACI	4
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	6
3. MATERYAL VE YÖNTEM	12
3.1. MATERYAL	12
3.2. YÖNTEM	12
3.2.1. Örnekleme Yöntemi	12
3.2.2. Analiz Yöntemleri	13
3.2.2.1. Logit Analizi	13
3.2.2.2. Faktör Analizi	14
3.2.2.3. Kalori Analizi	16
3.2.2.4. Conjoint Analizi	18
3.2.2.4.(1).Conjoint Analizinin Amaçları	18
3.2.2.4.(2).Conjoint Analizinin Aşamaları	19
3.2.2.4.(3).Conjoint Analizinin Faydaları	22
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	23
4.1.BESLENME VE KALİTE GÜVENLİK SİSTEMLERİ	23
4.1.1.Beslenme	23
4.1.1.1. Gıdalardan Kaynaklanan Hastalıklar ve Zehirlenmeler	24
4.1.1.2. Beslenmede Görülen Bölgesel Farklılıklar	25
4.1.1.3. Yeterli, Dengeli ve Sağlıklı Beslenme İçin Alınan Uluslararası Önlemler	29
4.1.1.4. Gıda Kodeksi	30
4.1.1.4.(1) Gıda Kodeks Komisyonu	31
4.1.2. Kalite Güvenlik Sistemleri	31
4.1.2.1. Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları (HACCP)	31
4.1.2.1. GMP (Good Manufacturing Practice)	32
4.1.2.3. EUREGAP Protokolü (Avrupa Perakendeciler Ürün Çalışma Grubu İyi Tarım Uygulamaları)	33
4.1.2.4. Kalite Yönetim Sistemleri (ISO-9000)	34
4.2. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE GIDA GÜVENİLİRLİĞİ UYGULAMALARI	37
4.2.1. Türkiye’de Gıda Güvenilirliği	37
4.2.1.1. Türkiye’de Gıda Kontrolünde Görevli Kamu Kurumları	41
4.2.1.1.(1). Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	41
4.2.1.1.(2) Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü	42
4.2.1.1.(3) T.C. Sağlık Bakanlığı	45
4.2.2. Avrupa Birliği’nde Gıda Güvenilirliği	45
4.2.2.1. AB Gıda Kanunu	46
4.2.2.2. Avrupa Gıda Otoritesi (European Food Authority)	47
4.2.2.2.(1). Avrupa Gıda Otoritesinin Planlanan Görevleri	48
4.2.3. ABD’de Gıda Güvenilirliği	48
4.2.3.1. ABD Gıda Sağlık Güvenliği Sistemi	48
4.2.3.2. ABD Gıda Sağlık Güvenliği Politikasının Esasları	50

4.3. TÜRKİYE’DE GIDA ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ	52
4.3.1. İmalat Sanayi Alt Sektör Dağılımı	52
4.3.2. Türkiye’de Gıda Sanayi ve Üretimi	52
4.3.2.1. Gıda Sanayi Alt Sektör Dağılımı	53
4.3.2.2. Türkiye’de Gıda Sanayi Dış Ticareti	53
4.3.3. Türkiye’de Gıda Tüketimi	54
4.4. HANE HALKI ANKETLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	60
4.4.1. Araştırma Alanındaki Ailelerin Sosyo-Demografik Özellikleri	60
4.4.2. Ailelerin Beslenme Bilgisi, Sağlık Riskine Karşı Tutumlarını Belirleyen Faktörler	71
4.4.2.1. Etkili Ana Faktörler	72
4.4.3. Ailelerde Günlük Kalori Alımını Etkileyen Değişkenler	73
4.4.3.1. Logit Modelinde Kullanılan Değişkenler	73
4.4.4. Tüketicilerin Paketli Süt Tercihlerini Belirleme (Conjoint Analizi Uygulaması)	77
4.4.4.1. Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi ve Yorumlanması	78
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	82
KAYNAKLAR	88
(EKLER)	93
ÖZGEÇMİŞ	95
TEAE YAYINLARI	96
ÇİZELGELER DİZİNİ	
Çizelge 3.1. Günlük Kalori Alım Düzeyleri	14
Çizelge 3.2. OECD Yetişkin Eşdeğer Ağırlığı	17
Çizelge 3.3. Tüketici Ünite Ağırlığı	17
Çizelge 3.4. Yetişkin Eş Değer ve Tüketici Ünite Katsayılarıyla Hane Halkı Genişliği	18
Çizelge 3.5. Conjoint Analizinde Kullanılan Faktör ve Düzeyler	19
Çizelge 3.6. Analizde Kullanılan Kombinasyonlar ve Seçimleri	20
Çizelge 4.1. Besin Kaynaklarının Ülke Gruplarındaki Gelişimi	26
Çizelge 4.2. Seçilmiş Ülke ve Ülke Gruplarına Göre Kişi Başına Hayvansal Kalori (cal), Protein (gr), Yağ (gr) Tüketimi	27
Çizelge 4.3. Seçilmiş Ülke ve Ülke Gruplarına Göre Kişi Başına Bitkisel Kalori (cal), Protein (gr), Yağ (gr) Tüketimi	28
Çizelge 4.4. Gıda Sanayi Üretiminde Görülen Gelişmeler (Milyar TL, 1998 Yılı Fiyatlarıyla)	53
Çizelge 4.5. Gıda Sanayi Dış Ticaretinde Görülen Gelişmeler (Milyar TL, 1998 Yılı Fiyatlarıyla)	54
Çizelge 4.6. Gıda Sanayi Talebinde Görülen Gelişmeler (Milyar TL, 1998 Yılı Fiyatlarıyla)	54
Çizelge 4.7. Yerleşim Yerlerine Göre Gıda Harcamalarının Toplam Gelir İçindeki Payı (%)	55
Çizelge 4.8. Tüketim Harcama Gruplarının Toplam Tüketim Harcaması İçindeki Payı	55
Çizelge 4.9. Türkiye’de Gıda Harcamasının Alt Grup Dağılımı	56
Çizelge 4.10. Gelir Gruplarına Göre Gıda Harcamasının Alt Gruplara Dağılımı 1994 (%)	56
Çizelge 4.11. Türkiye Genelinde Kişi Başına Günlük Enerji Alımı (%)	57
Çizelge 4.12. Araştırma Alanındaki Ailelerin Kalori Gruplarına Göre Demografik Bilgileri	60
Çizelge 4.13. Araştırma Alanındaki Tüketicilerin Gelir Gruplarına Göre Dağılımları	60
Çizelge 4.14. Gıda Harcama Gruplarına Göre Ailelerin Dağılımı	61
Çizelge 4.15. Gıda Harcama Gruplarına Göre Kalori Kaynaklarının Dağılımı	61
Çizelge 4.16. Bireylerin Günlük Karbonhidrat, Protein ve Yağ Alımı (gr)	62
Çizelge 4.17. Araştırma Alanındaki Ailelerin Harcanabilir Gelirleri ve Gıda Harcamaları	63
Çizelge 4.18. Hanelerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2000 Yılı)	63

Çizelge 4.19. Araştırma Alanındaki Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı (2000 yılı)	64
Çizelge 4.20. Kalori Alımlarına Göre Annenin Eğitimi	64
Çizelge 4.21. Araştırma Alanındaki Ebeveynlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	65
Çizelge 4.22. Kalori Alımlarına Göre Ebeveynlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	65
Çizelge 4.23. Gıda Maddelerini Satın Alma Kararı Veren ve Satın Alan Aile Üyesi	65
Çizelge 4.24. Gıda Ürünleri Satın Alınan Yerlerin Kaliteye Göre Değerlendirmeleri	66
Çizelge 4.25. Süper Marketlerin Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	67
Çizelge 4.26. Bakkalların Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	67
Çizelge 4.27. Toptancıların Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	68
Çizelge 4.28. Semt Pazarı Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	68
Çizelge 4.29. Kasapların Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	69
Çizelge 4.30. Manavların Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	69
Çizelge 4.31. Diğer Perakendecilerin Ağırlıklı Derecelendirmeye Göre Kalite Değerlendirilmesi (%)	69
Çizelge 4.32. Görüşülen Ailelerde Zehirlenme Vakalarının Görülme Sıklığı	70
Çizelge 4.33. Vaka Görülen Ailelerde Zehirlenme Nedenleri	70
Çizelge 4.34. Tüketicilerin Kalite Kontrol ve Denetim Kurumları Hakkında Bilgileri	71
Çizelge 4.35. Tüketicilerin Faaliyetlerinden Haberdar Olduğu Kurum ve Kuruluşlar	71
Çizelge 4.36. Faktör Analizi Başlangıç Çözüm İstatistik Sonuçları	72
Çizelge 4.37. Faktör Analizi Rotasyon Çözümü	73
Çizelge 4.38. Logit Modelinin Parametre Tahmini	75
Çizelge 4.39. Modelin Gerçekleşme Tahmin Tablosu	76
Çizelge 4.40. İncelenen Faktör ve Faktörlere Ait Düzeyler	78
Çizelge 4. 41. Faktör ve Düzeylerine İlişkin Kukla Değişken Gösterimi	78
Çizelge 4.42. Grup İstatistikleri Özeti	79
Çizelge 4.43. Kombinasyonların Toplam Faydaları	81
Çizelge 4.44. Her Bir Faktörün Ağırlıklı Tercih Dağılımı	81
ŞEKİLLER DİZİNİ	
SAYFA NO	
Şekil 3.1. Trade-Off Sunum Tekniği.....	21
Şekil 3.1. Full-Profile Sunum Tekniği.....	21
Şekil 4.1. 560 Sayılı KHK ile TKB'na Verilen Görevler.....	42
Şekil 4.2. TKİB, Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü Gıda Hizmet Organizasyonu	44
Şekil 4.3. Yüksek ve Düşük Tercih Gösteren Kombinasyonlar.....	81
GRAFİK DİZİNİ	
SAYFA NO	
Grafik 4.1. İmalat Sanayi Alt Sektör Dağılımı.....	52
Grafik 4.2. Gıda Sanayi Alt Sektör Dağılımı.....	53
Grafik 4.3. 1969-2000 Yılları Arasında Günlük Bitkisel Enerji Alımındaki Gelişmeler.....	57
Grafik 4.4. 1969-2000 Yılları Arasında Günlük Hayvansal Enerji Alımındaki Gelişmeler.....	58
Grafik 4.5. 1969-2000 Yılları Arasında Günlük Bitkisel Protein ve Yağ Tüketimindeki Gelişmeler.....	58
Grafik 4.6. 1969-2000 Yılları Arasında Günlük Hayvansal Protein ve Yağ Tüketimindeki Gelişmeler.....	59

Grafik 4.7. Araştırma Alanındaki Ailelerde Kişi Başına Kalori Alımının Kaynaklara Göre Dağılımlı.....	62
Grafik 4.8. Araştırma Alanında Bulunan Ailelerde Kişi Başına Protein Alımı.....	62
Grafik 4.9. Araştırma Alanındaki Bireylerin Günlük Enerji Alımı İçerisinde Karbonhidrat, Protein ve Yağın Payı.....	63